

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ตามหลักสัปปุริสธรรม 7

Development of the Student Support System for Students with Hearing
Impairments of Special Schools for Disabilities under the Office of
Special Education Administration according to Sappurisdhamma 7

สุวรรณทนา ชื่นอยู่¹ ปฏิจจธรรม สำเนียง² และวรภักดิ์ เดือนช้าง³
Suwantana Chuenyoo, Pathitham Samneung and Worrakrit Thuenchang

Received: February 17, 2022

Revised: April 17, 2022

Accepted: April 17, 2022

DOI: 10.14456/jra.2022.120

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน 2) พัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 และ 3) ประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสังเคราะห์ข้อมูล แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ และแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 48 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 15 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไข การพัฒนาและส่งเสริม และการส่งต่อ 2) รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ดังนี้ 2.1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ความตระหนักรู้ของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบฐานข้อมูลนักเรียน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2.2)

¹ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ; Special Education Bureau

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: Suwantana_kae@hotmail.com, Tel. 086-9392515

การคัดกรองนักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มความสามารถพิเศษ 2.3) การป้องกันและแก้ไข นิเทศ ติดตาม สนับสนุน ส่งเสริมความรู้และทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนมีพฤติกรรมพึงประสงค์ 2.4) การพัฒนาและส่งเสริม ค้นหาความเป็นเลิศ/อัจฉริยะภาพ และแสดงศักยภาพอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบอย่างที่ดี/แรงบันดาลใจด้วยวิทยากรมืออาชีพ 2.5) การส่งต่อตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่กำหนด และ 3) ผลการประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: ความบกพร่องทางการได้ยิน, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัปปุริสธรรม 7

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the operating conditions; 2) to develop a model of the student support system for students with hearing impairments of special schools for disabilities in accordance with Sappurisadhamma 7; and 3) to evaluate the model of the student support system. This was a mixed methods research. The tools used in this research were a data synthesis form, Semi-structured interview form, focus group discussion and assessment form was an estimation scale. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and content analysis. The population used was administrators and teachers of 48 special schools for disabilities. The sample group consisted of 15 school administrators from special schools for disabilities. The results of the research showed that 1) the operating conditions of the student support system consisted of knowing each student individually, student screening, prevention and correction, development and promotion and referral; 2) a model of the student support system for students with hearing impairments of special schools for disabilities in accordance with Sappurisadhamma 7 was as follows : 2.1) knowing students individually, awareness of teachers and those involved in creating a student database system, storage tools and making an individual education management plan; 2.2) student screening divided into normal groups, risk groups, problem groups, and talent groups; 2.3) prevention and correction, supervision, monitoring, support, and promotion of knowledge and problem solving skills for students to have desirable behaviors; 2.4) development and promotion, constantly searching for excellence/genius and showing potential, creating a good role model/inspiration with professional speakers; 2.5) referral

according to the individualized educational management plan; and 3) the results of the evaluation of model of the student support system for students with hearing impairments of special schools for disabilities in accordance with Sappurisdhamma 7 was the highest level in all aspects.

Keywords: Hearing Impairment, Student Support System, Sappurisdhamma 7

บทนำ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ได้ระบุไว้ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา นอกจากนี้ก็มีสิทธิที่จะเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น อีกทั้งยังมีสิทธิได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท และบุคคลด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะขยายโอกาส และการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีลักษณะและพฤติกรรมที่มีปัญหาในเรื่องการสื่อความหมายทำให้ไม่สามารถเรียนรู้และเข้าใจภาษาได้ตามปกติทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะการแสดงออกทางอารมณ์และสังคม เนื่องมาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดีปัญหาทางอารมณ์ก็ลดลงทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีก็เกิดความคับข้องใจส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ส่วนใหญ่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ชอบเข้ากลุ่มกับใคร ชอบอยู่ตามลำพัง อ่อนไหวง่าย หวาดระแวง ขี้สงสัย ไม่ค่อยยอมรับความสนิทสนมของผู้อื่นอย่างฉันทมิตร เมื่อพูดด้วยก็จะจ้องหน้านานและเมื่อมีปัญหา ก็จะเก็บไว้คนเดียว ดังนั้นจึงมีปัญหาในการปรับตัวซึ่งมีผลมาจากการสื่อสาร การปรับตัวเข้ากับคนอื่นค่อนข้างยาก เห็นแก่ตัว มีบางรายเท่านั้นที่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและการดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากความบกพร่องของตัวนักเรียนแล้ว ปัญหาอันเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อเกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) การรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ และความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ให้เติบโตงอกงามให้เป็นบุคคลที่คุณค่าของสังคมต่อไป เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลักสัปปริสธรรม 7 ประยุกต์กับขั้นตอนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาวางแผนรวบรวมแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และดำเนินชีวิตด้วยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เป็นวิถีชีวิต หรือหลักในการดำเนินชีวิต ทำให้ปัญหาสังคมก็จะทุเลาลดน้อยลง เยาวชนจะมีชีวิตอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขสังคมก็จะไม่วุ่นวาย และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. เพื่อพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปริสธรรม 7

3. เพื่อประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปริสธรรม 7

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสังเคราะห์เอกสารรายงาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบประเมินที่ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปริสธรรม 7 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ บทความ หนังสือ วารสาร สื่อออนไลน์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์เอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยินในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อสร้างแบบสังเคราะห์ข้อมูล และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สำหรับรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปริสธรรม 7

1. นำข้อมูลจากสังเคราะห์สภาพการดำเนินงานจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการทางการได้ยินในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยบูรณาการตามหลักสัปปริสธรรม 7

2. การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องสมบูรณ์ของร่างรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษบูรณาการหลักสัปปริสธรรม 7 ที่สร้างขึ้น จำนวน 9 รูป/คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปริสธรรม 7

1. นำรูปแบบที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปริสธรรม 7 เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. นำผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ประโยชน์ของรูปแบบฯ เทียบกับเกณฑ์การประเมิน และเกณฑ์การแปลความหมาย โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และภาคีเครือข่ายภายนอก ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อวางแผนเป้าหมายชีวิตของนักเรียนตามความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง รวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียน เพื่อจัดทำแฟ้มประวัตินักเรียนอย่างละเอียด 2) การคัดกรองนักเรียน คัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสียง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ตามเกณฑ์การพิจารณาที่สถานศึกษากำหนดจำแนกประเภทปัญหาและความเสี่ยงของนักเรียนแล้วนำมาวางแผนจัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน จัดกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย จัดหาเวทีให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพเพื่อค้นหาความเป็นเลิศหรืออัจฉริยะภาพของนักเรียนในด้านต่าง ๆ จัดหาวิทยากรที่เป็นมืออาชีพมาสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีงานทำนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติและทฤษฎี จัดทำแผนการเปลี่ยนผ่านการมีงานทำร่วมกับผู้ปกครอง ประสานสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 35 หลังจากที่จบการศึกษาจากโรงเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการใช้เวลาหลังเลิกเรียนให้เกิดประโยชน์จัดกิจกรรมโฮมรูม แนะนำ ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้เชิงป้องกัน และอยู่ในความดูแลของครูอย่างใกล้ชิด ประสานชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกจัดอบรมให้ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขระบุสภาพปัญหาไปในแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ก็จะเกิดการแก้ปัญหาเชิงวิชาการ สามารถวัดและประเมินผลได้ และ 5) การส่งต่อนักเรียน นักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมรุนแรงที่โรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ก็จะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หรือเครือข่ายโรงเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินในการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมไม่รุนแรงทางโรงเรียนขอความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนร่วมกันวางแผนหาแนวทางการป้องกันแก้ไข ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านวิชาการเพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้และป้องกันแก้ไขปัญหา

2. รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสี่ปฐพีธรรม 7 พบว่า

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามหลักสี่ปฐพีธรรม 7 ดังนี้ 1) อัมมัญญุตตา 1.1) สร้างความตระหนักรู้ให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นเหตุผล และความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2) จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษ (SET: Special Education Technology) ของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน 1.3) จัดทำคู่มือ แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) อัถถัญญุตตา กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมการดำเนินงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 3) อุตัตถุณฺดา ดังนี้ 3.1) ร่วมกันสร้างเครื่องมือ ศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล 3.2) จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง 4) ปริสฺสณฺดา การอบรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำได้ถูกต้องสอดคล้องต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน 5) กาลฺลณฺดา ร่วมกันเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างรอบด้าน จากเครื่องมือที่หลากหลาย ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ 6) ปริสฺสณฺดา ร่วมกันจัดเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล และร่วมกันวางแผนช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ 7) ปุคคฺลณฺดา ร่วมกันสรุปข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียนทุกคนเพื่อจัดทำระเบียบนักเรียน หรือแฟ้มข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.2 การคัดกรองนักเรียนตามหลักสี่ปฐฺริสฺสธรรม 7 ดังนี้ 1) อัมมณฺณณฺดา 1.1) ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน (Individualized Education Program) 1.2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรอง และเกณฑ์การคัดกรองให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 2) อุตถณฺดา พิจารณาคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ให้เป็นตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่กำหนด 3) อุตถณฺดา ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อป้องกัน แก้ไข พัฒนา และส่งเสริม ให้กับนักเรียนครอบคลุมตามกลุ่มเป้าหมายที่แบ่งไว้ 4 กลุ่ม 4) ปริสฺสณฺดา ตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้สอดคล้องกับผลการคัดกรอง และเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน 5) ปริสฺสณฺดา ส่งต่อข้อมูลให้มีความเชื่อมโยงไปสู่บุคลากรด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูอนามัย ครูแนะแนว ครูผู้สอนงานอาชีพ ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ ฯลฯ 6) กาลฺลณฺดา นำผลการคัดกรองมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน (IEP: Individualized Education Program) โดยมีเป้าหมายระยะเวลาการพัฒนาเป็น 1 ปี และมีการทบทวนปรับปรุงแผนตามความเหมาะสม 7) ปุคคฺลณฺดา ขับเคลื่อนงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนงานโครงการให้เป็นตามกรอบที่กำหนด

2.3 การป้องกันและการแก้ไขปัญหาตามหลักสี่ปฐฺริสฺสธรรม ดังนี้ 1) อัมมณฺณณฺดา ประกอบด้วย 1.1) นิเทศ ติดตาม สนับสนุน แผนงานให้เป็นตามกรอบที่กำหนด 1.2) อบรมการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลของนักเรียน (IIP: Individual Implementation Plan) 1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) อุตถณฺดา จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP: Individual Implementation Plan) เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน (IEP: Individualized Education Program) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) อุตถณฺดา ประกอบด้วย 3.1) พัฒนา

นักเรียนอย่างต่อเนื่องให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP: Individual Implementation Plan) 3.2) ดูแลเอาใจใส่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ 4) ประเมินผู้ดูแลร่วมกันจัดกิจกรรมโครงการในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5) กาลัญญูตา ร่วมกันจัดกิจกรรมโฮมรูม แนะนำ ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้เชิงป้องกันอย่างต่อเนื่อง เป็น 6) ประเมินผู้ดูแล ประกอบด้วย 6.1) ประธานวิทยากร หรือหน่วยงานภายนอกควรร่วมจัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาของตนเองได้ 6.2) ร่วมกันจัดทำวิจัยในชั้นเรียน หรือใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล 6.3) ผู้ปกครองร่วมวางแผนกับสถานศึกษาในการดูแลป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง 7) บุคคลผู้ดูแล รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลในระหว่างดำเนินการ และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ดังนี้ 1) อัมมัญญูตา ประกอบด้วย 1.1) การอบรมการจัดทำแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP Individual: Transition Plan) 1.2) ตรวจสอบความถูกต้องของแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP Individual: Transition Plan) ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP: Individualized Education Program) 2) อุตถัญญูตา นิเทศติดตามการปฏิบัติการสอนของครู และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเดือนละ 1 ครั้ง ตามความเหมาะสมหรือตามบริบทของโรงเรียน 3) อุตถัญญูตา ร่วมกันจัดกิจกรรม/โครงการ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้นักเรียนได้ค้นหาความเป็นเลิศ หรืออัจฉริยะภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ 4) ประเมินผู้ดูแลร่วมกันจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงศักยภาพอย่างต่อเนื่อง 5) กาลัญญูตา ประกอบด้วย 5.1) ควรส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามความประสงค์ของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลนักเรียน โดยการจัดทำแผนการเปลี่ยนผ่านการมีงานทำร่วมกับผู้ปกครอง 5.2) จัดทำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติ และทฤษฎี อีกทั้งยังมีรายได้ระหว่างเรียน 5.3) ร่วมกันจัดกิจกรรมยกย่องคนดี กิจกรรมบำเพ็ญจิตอาสา กิจกรรมพี่ดูแลน้อง หรือสร้างเครือข่ายศิษย์เก่าที่แบบอย่างที่ดีมาแนะนำถ่ายทอดประสบการณ์ภายนอกให้กับน้อง ๆ อย่างต่อเนื่อง 6) ประเมินผู้ดูแล ประกอบด้วย 6.1) ร่วมกันจัดหาวิทยากรมืออาชีพมาเป็นวิทยากร เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน 6.2) ประธานสำนักงานจัดหางานจังหวัดเพื่อหาข้อมูลสถานประกอบการที่ประสงค์จ้างงานคนพิการเข้าทำงานหลังจากที่นักเรียนสำเร็จการศึกษา 7) บุคคลผู้ดูแล ควรร่วมกันส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลตามแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP: Individual Transition Plan) ที่กำหนดไว้

2.5 การส่งต่อตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ดังนี้ 1) อัมมัญญูตา สร้างความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียน และส่งเสริมให้ผู้ปกครอง

มีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่เหมาะสม 2) อัดถัญญตา ร่วมกันดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP: Individualized Education Program) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP: Individual Implementation Plan) และแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP: Individual Transition Plan) ที่กำหนดไว้ 3) อัดถัญญตา ร่วมกันการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลในการวางแผนกำหนดเป้าหมายในการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและภายนอกตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP: Individualized Education Program) และแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP: Individual Transition Plan) ที่กำหนดไว้ 4) ปริสัญญตา ร่วมกันพิจารณาแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหา พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนโดยการส่งต่อภายใน และภายนอกตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP: Individualized Education Program) และแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP: Individual Transition Plan) ที่กำหนดไว้ 5) กาลัญญตา ร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนโดยการส่งต่อภายใน และภายนอกตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP: Individual Implementation Plan) และแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP: Individual Transition Plan) 6) ปริสัญญตา ประกอบด้วย 6.1) ร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนโดยการส่งต่อภายในไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP: Individualized Education Program) หรือประสานส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกตามแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคลที่กำหนดไว้ 6.2) จัดทำระบบสารสนเทศและการจัดเก็บบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อความรวดเร็วและถูกต้องเมื่อมีการประสานการดำเนินงานร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 7) ปุคคัลญญตา สรุป และรายงานการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อแจ้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ และนำปัญหาและอุปสรรคมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านการส่งต่อในอนาคตต่อไป

3. การประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสี่ปฐิรธรรม 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ประโยชน์ของรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสี่ปฐิรธรรม 7 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98, S.D. = 0.06$) รองลงมา ได้แก่ ด้านประโยชน์ของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97, S.D. = 0.05$) ต่อมา ได้แก่ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94, S.D. = 0.08$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความถูกต้องของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87, S.D. = 0.23$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 5) การส่งต่อ

2. รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 พบว่า

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ความตระหนักรู้ของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เห็นความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาพิเศษ จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำแผนงาน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมกันสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง วิเคราะห์และสรุปข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียนสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนสอดคล้องงานวิจัยของกนิษฐฎา แก้วจินดา (2559) พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายมีการจัดทำแฟ้มประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะครูต้องมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพราะความพิการที่หลากหลาย นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะ ทั้งทางด้านบวกและลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียน และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนพิการเรียนร่วมได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียนพิการเรียนร่วมซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วม ดังนั้น การเอาใจใส่แก่นักเรียนเป็นรายบุคคล จึงเป็นความจำเป็นที่ครูต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

2.2 การคัดกรองนักเรียน โดยการสร้างความเข้าใจในการคัดกรองการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง และส่งต่อแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และร่วมกันขับเคลื่อนแผนงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นตามกรอบที่กำหนดตั้งที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธี เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนิษฐฎา แก้วจินดา (2559) พบว่า ด้านการคัดกรอง ทำให้มีการจัดกลุ่มที่ชัดเจน ครูสามารถกำหนดวิธีการช่วยเหลือได้จะส่งผลต่อการ

ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนได้ตรงตามความต้องการจำเป็นและเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

2.3 การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยการนิเทศ ติดตาม สนับสนุน จัดอบรม ส่งเสริมความรู้ และทักษะให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลของนักเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียน การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมหรือโครงการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมถึงการดูแลเอาใจใส่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เพื่อสามารถป้องกันแก้ไขปัญหของตนเองได้ทันเวลาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร สุชาติ (2562) พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูอย่างเป็นระบบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการให้คำปรึกษาโดยเฉพาะ มีการจัดทำคู่มือในการวางแผนป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัตดา วิชาพร (2558) พบว่า โรงเรียนควรมีการนิเทศ ติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนได้ค้นหาความเป็นเลิศ หรืออัจฉริยะภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ และมีโอกาสแสดงศักยภาพอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมยกย่องคนดีหรือสร้างเครือข่ายศิษย์เก่าที่เป็นแบบอย่างที่ดีมาแนะนำถ่ายทอดประสบการณ์ จัดหาวิทยากรมืออาชีพมาเป็นวิทยากรสร้างแรงบันดาลใจ ประสานหาข้อมูลสถานประกอบการที่จ้างงานคนพิการเข้าทำงานและจัดทำแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคลร่วมกับผู้ปกครองตามที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์จันทร์ กลิ่นสุคนธ์ (2563) พบว่า การพัฒนาและการส่งเสริมให้นักเรียนทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ และกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนคาดหวัง โรงเรียนต้องกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนด้านต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายพันธมิตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนพเกล้า ทองธรรมา และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2563) พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลาย จัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนและจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคการศึกษา

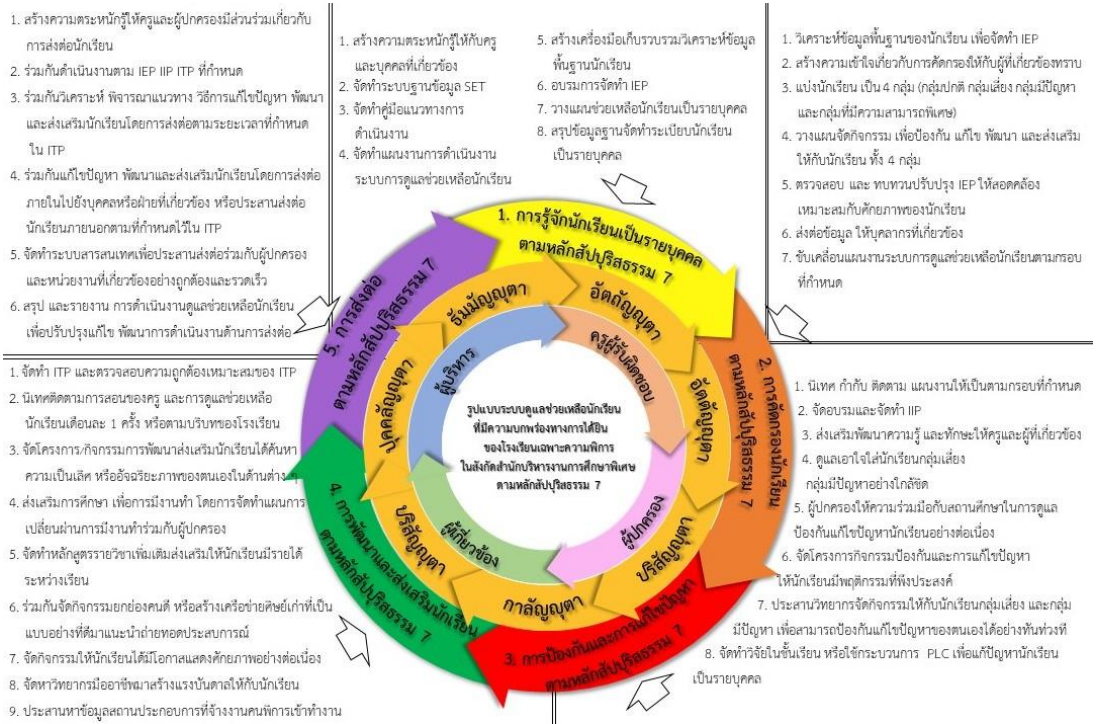
2.5 การส่งต่อ สร้างความตระหนักให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมวิเคราะห์พิจารณาแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหา พัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนอย่างเหมาะสมตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล และแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคลที่กำหนดไว้ร่วมกัน จัดเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ รายงานการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อแจ้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ และนำปัญหาและอุปสรรคมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการดำเนินงานในโอกาสต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์จันทร์ กลิ่นสุคนธ์ (2563) พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน มีแนวทางดังนี้

โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือหาแนวทางการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งต่อนักเรียนเป็นการป้องกัน ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โรงเรียนควรส่งต่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งการตัดสินใจในส่งต่อนักเรียนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมีผลกระทบต่อจิตใจของนักเรียนและผู้ปกครองอย่างยิ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญา บุญเกียรติ (2563) พบว่า ด้านการส่งต่อ โรงเรียนและครูที่ปรึกษาควรวัดวัตถุประสงค์ของการส่งต่อว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมที่สุด พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยการช่วยเหลือเป็นรายกรณีจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงแหล่งส่งต่อภายนอกที่เหมาะสมประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง โดยที่โรงเรียนและครูที่ปรึกษาจะต้องติดตามผลการช่วยเหลือแก้ไขอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะมีการส่งกลับนักเรียนคืนสู่ปกติ ครูที่ปรึกษาควรมุ่งแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการส่งต่อเป็นลำดับ เป็นขั้นเป็นตอนและมีการประสานกับทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปุริสธรรม 7 องค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีความถูกต้องของรูปแบบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผลของการประเมินรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับธงชาติ วงษ์สวรรค์ (2553) พบว่า กระบวนการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งจะเป็นก้าวแรกในการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการตอบสนองการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีความสุขและตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันสังคมอื่น ๆ และสอดคล้องกับพระมหาคัมเพชร วชิรปัญญา (2552) พบว่า การใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ทุกข้อมีความสำคัญถ้าปฏิบัติได้ทุกข้ออย่างเคร่งครัดจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์สามัคคีให้เกิดในชุมชน ดูแลสิ่งแวดล้อมให้ดี ผูกพันและเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน มีความจริงใจ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนให้ผลประโยชน์เกิดกับประชาชนมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย 1) สร้างความตระหนักรู้ให้กับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2) จัดทำระบบฐานข้อมูล SET 3) จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงาน 4) จัดทำแผนงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) สร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน 6) อบรมการจัดทำ IEP 7) วางแผนช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 8) สรุปรายชื่อข้อมูลพื้นฐานจัดทำระเบียบนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. การคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อจัดทำ IIEP 2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 3) แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ) 4) วางแผนจัดกิจกรรม เพื่อป้องกัน แก้ไข พัฒนา และส่งเสริมให้กับนักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม 5) ตรวจสอบ และ ทบทวนปรับปรุง IEP ให้สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน 6) ส่งต่อข้อมูล ให้บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง 7) ขับเคลื่อนแผนงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบที่กำหนด

3. การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย 1) นิเทศ กำกับ ติดตาม แผนงาน ให้เป็นตามกรอบที่กำหนด 2) จัดอบรมและจัดทำ IIP 3) ส่งเสริมพัฒนาความรู้ และทักษะให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) ดูแลเอาใจใส่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด 5) จัดโครงการ

กิจกรรมป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 6) ประสานวิทยากร จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาของตนเองได้อย่างทันท่วงที 7) จัดทำวิจัยในชั้นเรียน หรือใช้กระบวนการ PLC เพื่อแก้ปัญหา นักเรียนเป็นรายบุคคล 8) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดูแลป้องกัน แก้ไข ปัญหาให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง 9) รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างดำเนินการ และ สิ้นสุดการดำเนินงาน

4. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ประกอบด้วย 1) จัดทำ ITP และตรวจสอบความ ถูกต้องของ ITP 2) นิเทศติดตามการสอนของครู และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เดือนละ 1 ครั้ง หรือตามบริบทของโรงเรียน 3) จัดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาส่งเสริมนักเรียน ได้ค้นหา ความเป็นเลิศ หรืออัจฉริยะภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ 4) ส่งเสริมการศึกษา เพื่อการมีงานทำ โดยการจัดทำแผนการเปลี่ยนผ่านการมีงานทำร่วมกับผู้ปกครอง 5) จัดทำหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติมส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน 6) ร่วมกันจัดกิจกรรมยกย่องคนดี หรือสร้าง เครือข่ายศิษย์เก่าที่เป็นแบบอย่างที่ดีมาแนะนำถ่ายทอดประสบการณ์ 7) จัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้มีโอกาสแสดงศักยภาพอย่างต่อเนื่อง 8) จัดหาวิทยากรมืออาชีพมาสร้างแรงบันดาลใจให้กับ นักเรียน 9) ประสานหาข้อมูลสถานประกอบการที่จ้างงานคนพิการเข้าทำงาน 10) ส่งเสริม และ พัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลตามแผนการส่งต่อและเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล ITP ที่กำหนดไว้

5. การส่งต่อ ประกอบด้วย 1) สร้างความตระหนักรู้ให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน 2) ร่วมกันดำเนินงานตาม IEP IIP ITP ที่กำหนด 3) ร่วมกันวิเคราะห์ พิจารณาแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหา พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนโดยการส่งต่อตามระยะเวลาที่ กำหนด ใน ITP 4) ร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนโดยการส่งต่อภายในไปยัง บุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หรือประสานส่งต่อนักเรียนภายนอกตามที่กำหนดไว้ใน ITP 5) จัดทำ ระบบสารสนเทศเพื่อประสานส่งต่อร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว 6) สรุป และรายงาน การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานด้านการส่งต่อ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ควรกำหนดนโยบาย และสนับสนุนงบประมาณการพัฒนา รูปแบบระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทความพิการให้กับสถานศึกษา ในสังกัด

2. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดแผนปฏิบัติการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัด

3. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ละประเภทความพิการ และยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างได้

4. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำเอาองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สถานศึกษาควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนพัฒนาแนวทางรูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับประเภทระดับความพิการของนักเรียน และบริบทของสถานศึกษา

7. สรุปผลการดำเนินงานจัดทำหลักเกณฑ์วิธีการประเมินผลเพื่อการพัฒนา และยกย่องเชิดชูเกียรติผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินงานเป็นแบบอย่างได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสัปปุริสธรรมทั้ง 5 ขั้นตอนอย่างละเอียด แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล และแผนการส่งต่อ และเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้าน

2. ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครองควรตระหนักและเห็นความสำคัญกับปัญหาที่พบกับนักเรียนและร่วมมือกันแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง

3. ผู้บริหารควรนิเทศ กำกับ ติดตาม สนับสนุน ให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

กนิษฐ์ภา แก้วจินดา. (2560). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ธงชาติ วงษ์สุวรรณ. (2553). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเกล้า ทองธรรมา และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7(5), 263-278.
- พระมหาคมเพชร วชิรปัญญา. (2552). การนำหลักสี่ปรัศธรรม7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี.(วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์ และคณะ. (2563). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. วารสารบริหารนิติบุคคล และนวัตกรรมท้องถิ่น, 6(6), 154-170.
- วิรัตดา วิชาพร.(2558). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศิริพร สุชาติ. (2562). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพยุหะคีรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7(8), 183-198.
- อภิญา บุญเกียรติ. (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 7 ประจำปี พ.ศ. 2563 (น.1245-1257). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.